

Bilaga O4

Uppföljning lex Sarah 2025

Halvårsrapport lex Sarah T2 2025

Bakgrund

Södermalms stadsdelsförvaltning redovisar arbetet med lex Sarah till nämnden två gånger per år. Redovisningen görs i bilagor till tertialrapport 2 och verksamhetsberättelsen.¹ Till tertialrapport 2 ges en statusredovisning för första halvåret medan bilagan till verksamhetsberättelsen även redovisar trender mellan åren och analyser av helårets arbete med lex Sarah.

Lex Sarah är samlingsnamnet för den skyldighet medarbetare inom socialtjänst har att rapportera, utreda och åtgärda missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden i verksamheten.

Bestämmelserna finns i socialtjänstlagen (SoL) och i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). I samband med att nya socialtjänstlagen trädde i kraft den 1 juli 2025 tillkom ett krav i bestämmelserna för lex Sarah. Socialtjänsten ska nu förebygga och åtgärda missförhållanden i alla socialtjänstens verksamheter, inte bara de som rör barn. Södermalm har sedan tidigare rutiner kring detta utifrån Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd för ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och för lex Sarah.²

Lex Sarah ska säkerställa att den enskilde får insatser av god kvalitet och skyddas från missförhållanden. På Södermalm är lex Sarah en integrerad del i det systematiska kvalitetsarbetet och förvaltningen har ett lex Sarah-team som arbetar med utredning, uppföljning, utbildning och utveckling av lex Sarah. Teamet har medlemmar från sociala avdelningen, avdelningen för äldreomsorg samt stab- och kansliavdelningen.

Rapport enligt lex Sarah

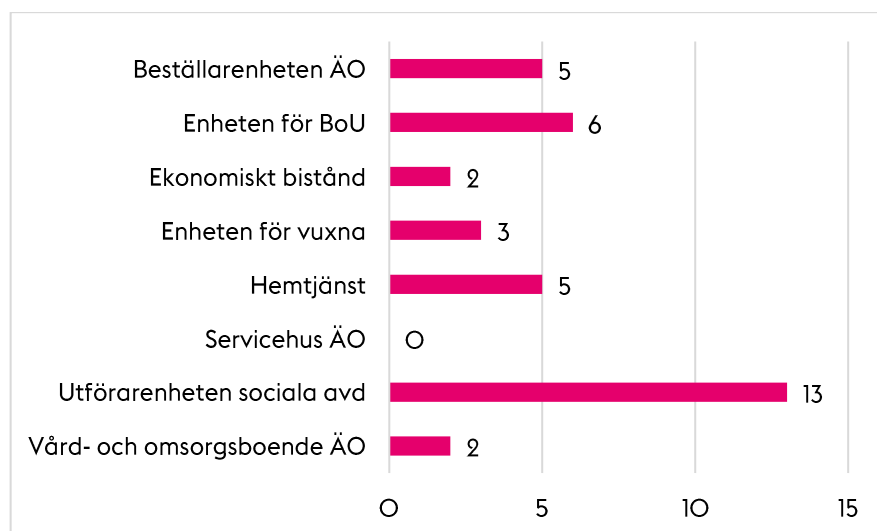
Alla anställda, uppdragstagare, praktikanter eller motsvarande under utbildning och deltagare i arbetsmarknadspolitiskt program inom SoL- och LSS-verksamhet har skyldighet att rapportera

¹ Beslut om redovisning två gånger per år fattades i samband med verksamhetsplan 2015

² SOSFS 2011:9 och SOSFS 2011:5

missförhållanden.³ Utöver skyldigheten att rapportera är lex Sarah en bra möjlighet för medarbetare att bidra till god kvalitet i den egna verksamheten. Södermalms stadsdelsförvaltning strävar efter en tillåtande avvikelsekultur där medarbetare och chefer ska känna sig trygga att rapportera. Det ska vara väl förankrat i organisationen att det är händelsen, som drabbat eller riskerat att drabba den enskilde, som utreds och att ingen letar syndabockar. Förhållningssättet kring lex Sarah är alltid öppenhet. Liksom tidigare år är Södermalm den stadsdelsnämnd i Stockholms stad som rapporterade och utredde flest lex Sarah.

Mellan januari och juni 2025 har 34 lex Sarah-rapporter gjorts av förvaltningens egen regi. Nedan framgår fördelningen mellan verksamhetsområdena.

Förvaltningen har fått information om tio lex Sarah från enskild regi och en lex Sarah från annan förvaltning under samma period.

Fortbildning

Information om skyldigheten att rapportera missförhållanden och risker för missförhållanden ska ges till den som omfattas av skyldigheten när han eller hon påbörjar en anställning, ett uppdrag, en praktikperiod eller liknande. Informationen ska därefter ges återkommande.⁴ För att säkerställa att medarbetare och chefer har tillräcklig kunskap kring lex Sarah ska alla medarbetare inom SoL- och LSS-verksamhet genomföra stadens gemensamma webbutbildning. Under första halvåret har 32 genomförda utbildningar registrerats i webbportalen. Vidare har lex Sarah-teamet genomfört fem fortbildningstillfällen à två timmar varav två för handläggare, två för utförarpersonal och ett för chefer. Totalt

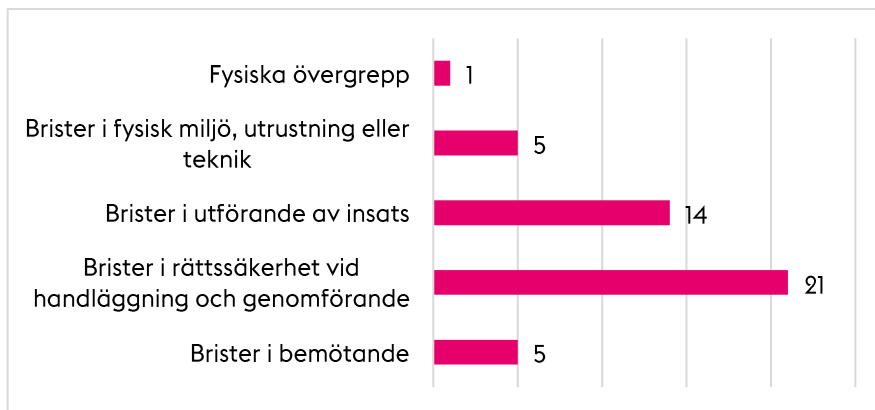
³ SOSFS 2011:5 2 kap. 1 §

⁴ SOSFS 2011:5 2 kap. 2 §

121 medarbetare⁵ och 16 chefer deltog på fortbildningstillfällena som hölls i förvaltningens egna lokaler i februari och mars 2025 med lex Sarah-teamet som utbildare.

Utredning enligt lex Sarah

På Södermalm används lex Sarah-utredningarna i förvaltningens arbete med ständiga förbättringar samt för att säkerställa rättssäkerhet, likställighet och kontinuitet. Genom att utreda och åtgärda brister skapas större trygghet och högre kvalitet i verksamheten till gagn för enskilda Södermalmsbor. Förhållningssättet i lex Sarah-arbetet är alltid Stockholmarnas fokus. Mellan januari och juni har beslut fattats i 44 lex Sarah-utredningar. I diagrammet nedan framgår vilka olika typer av missförhållande som enskilda drabbats av i förvaltningens egen regi.⁶

Inom Södermalms stadsdelsförvaltning utreds alla lex Sarah-rapporter av lex Sarah-teamet. Utredningen görs i stadsgemensamma mallar och ska ge underlag så att delegaten kan avsluta utredningen med ett beslut. De beslut som kan fattas är att:

- Det inte var ett missförhållande eller en påtaglig risk för missförhållande.
- Det var ett missförhållande eller en påtaglig risk för missförhållande.
- Det var ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande och ska anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

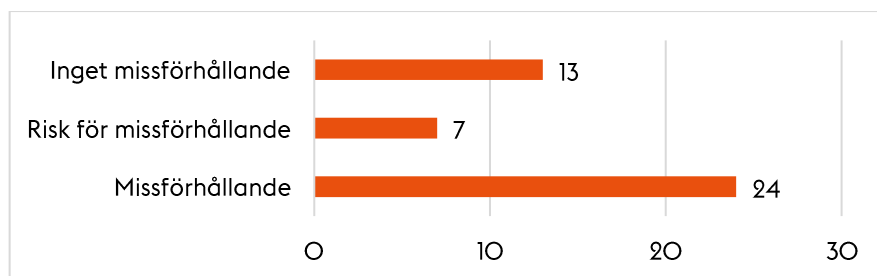
Enligt delegationsordningen är det avdelningschef på avdelningen

⁵ I siffran ingår även några studenter med verksamhetsförlag utbildning (VFU) på Södermalms stadsdelsförvaltning som erbjöds möjligheten att delta

⁶ Ett rapporterat missförhållande kan bestå av flera typer av brister och/eller övergrepp. Typen av missförhållande som utredningen visar är därför vara fler än antalet beslut som fattats.

för äldreomsorg respektive sociala avdelningen som fattar beslut att avsluta lex Sarah-utredningar. Samtliga beslut anmäls till nästkommande nämnd.

Mellan januari och juni 2025 har 20 beslut fattats som avser rapporter från 2024 och 24 beslut som avser rapporter från 2025. Nedan framgår vilket beslut som fattats.

Förvaltningen har fått information om att enskild regi och entreprenadverksamhet fattat beslut i sex lex Sarah-utredningar under perioden. Fyra avser äldreomsorg och två avser LSS-verksamhet, ingen har anmälts till IVO. Beslut om att anmäla till IVO som enskild regi och entreprenadverksamhet fattar anmäls alltid till nämnden.

Utveckling

Lex Sarah-teamet har under perioden haft en gemensam planeringsdag. På planeringsdagen deltog en extern föreläsare som läst ett urval av förvaltningens lex Sarah-utredningar och gav utvecklingsförslag kring dessa. Vidare har lex Sarah-teamet deltagit i det stadsgemensamma nätverket för lex Sarah-utredare.

Intern kontroll

Lex Sarah hanteras i nämndens väsentlighets- och riskanalys. Genom systematisk riskhantering kan missförhållanden som drabbar enskilda förebyggas, upptäckas och åtgärdas. Eftersom nämnden har en tydlig systematik för lex Sarah-arbetet behöver processen inte hanteras i nämndens internkontrollplan.